

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS :
belső magyarutca 478 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint négyszer a. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
Ara évnegyedre 8 ft o. 6. Hirdetési ár: négyhasábos sorát először 7 kr, másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 80 kr bélyegző. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL :
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás!

Lapunk folyama új évnegyedbe menvén át, tisztelettel kértük fel t. olvasóinkat előfizetéseik megtételére.

Előfizetési ár évnegyedre 3 ft o. 6.

„egy óra 1 ft”

Az előfizetési pénzek bérmentve Stein János középutcai könyvkereskedésébe küldendők.

Hirdetmény.

Az erdélyi muzeum-egylet folyó év november 25. és 26-dik napjain, mindegyikén délelőtti 10 órakor kezdve fogja tartani idei rendes közgyűlését, miről a t. cz. egylettagok a végett értesítetnek, hogy e közgyűlésen minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

A tárgysorozat, és a többi tudnivalók későbbben tüzetesebben fognak közhírre tétetni. — Az igazgató választmány üléséből.

Kolozsvárt, october 2-kán 1861.

Gróf Mikó Imre s. k.

elnök.

Finály Henrik s. k.

titkár.

M.-Vásárhely, sept. 23-kén 1861.

(D) Valahára már Erdély is kezd szeget ütni a centralista lapok fejébe, s kezdik a hazánkban forrongó nézeteket körvonalozni.

A többek közt az „O. D. Post“ sept. 27-diki számában írja: „Vajha az erdélyi viszonyokba már világosan betekinthetnénk... Magában Erdélyben a pártok zavarosan összevegyültek, sőt még a németek is (szászok) két három táborba oszolva. Schmidt Konrád ur, ki 1848-ban a Magyarországi unio mellett volt, most a szász grófi méltóságon kapkod, a mi most Salmen grófot előbbi választás alapján holtáig illeti. A románok oly követelésekkel állanak elé, melyek a szászokat megrettentik, s a szorosan magyarérmű gróf Mikónak alkalmat nyújtanak arra, hogy ismeretes ékesszólásával a szászok egyrészt a magyarok részére nyerve meg. „A mint a dolgok állanak — írja egy segessvári barátunk (t. i. az „O. D. P.“ barátja) még a közel országgyűlés magatartásáról mi előjel sem mutatkozik. Ha vajjon az szorosan magyar, vagy erdélyi lesz-e? arról a választási mód határoz. En az utóbbit gondolom. Ámde ez esetben is a Reichsrath érdekébeni választások igen kétesek, s ha nem is mondatik ki az egyenes „nessuno“ mint Horváthországban, mégis valószínű, hogy a választás és nem választás feletti tanácskozások hónapokig elnyulnak, minthogy az ország előbb saját szervezésével lesz elfoglalva mielőtt Bécsért, azaz a birodalomért szorgoskodnék. Valamit kell, hogy Bécsben Erdélyért tegyenek, mely a vasut-kérdés halogatásait oly sokat szenved.”

Az erdélyi állapotok e rövid vázlata nem jogosít fel azon reményre, hogy a Reichsrath néhány hét alatt jelentékeny szaporodást nyerend, mely ha azt nem is tenné teljes számává, legalább „kiszélesbített“ varázsláná. Egyébiránt, a mint hallszik, a pénzügyminiszter jó hangulatban van, az adó bőven foly be Magyarországból, s az ugynevezett katonaeexecutio mindinkább csak pusztá formalitássá válik. Mind a mellett ez állapot csak is ideiglenes. Végre meg kell vizsgálni az 1862-iki budgetet. A pénzév november 1-jén kezdődik, s e határidőig csak egy hó van hátra. Alkotmányunk első éve is egy octroyrozott budgettel fog végződni?”

Igy okoskodik az „O. D. P.“, s eléggé kimutatja Ausztria sebeit, midőn egy az 1848-iki szentesített törvények ellenére összehívott erdélyi gyűlésbe helyezi a Reichsrath kiegészítésének halvány reményét, sőt még e remény teljesülésében is kételkedik.

Most már csakugyan Erdélynek is át kell menni a megpróbáltatás napjain, miután ő felsége azon ígéretébe bízva, hogy az 1848-iki törvények legalább revideáltatni fognak, magát Erdély joggal érezhet

Magyarországba bekeblezettnek, következőleg magának érezve egyszersmind Magyarország életkérdéseit végig remélte annak reményeit, s végig szenvedte csalódását.

Mit remélhetnénk egy erdélyi conventiculumtól alkotmányunk rehabilitációjára, midőn még Magyarország törvényhozó testülete is szétoszlattatott eredménytelenül?

De valóban helyesen értesít az „O. D. Post“, hogy itt minden párt össze van zavarva, csak kár volt utána nem tenni, „az egy magyaron s széke-lyen kívül.”

Mert ez utóbbiak teljesen tisztában vannak magukkal. Reánk nézve mindegyre meg azon kormány-parancsok hosszu sora, melyeket Bach és Schwarzenberg dictáltak, vagy Schmerling ur kormányparancsai, melyeket önkényleg szervezett országgyűlésekkel fog dictáltatni. Mindazok, a kik alaptörvényeinket kijátszani segítenek, szintén törvényeinkben megkereshetik tettök bírálatát. Ily alkotmányosságnál szintén jobb az absolutismus, mely legalább a polgárnak az uralkodó fölség és a törvény iránt szívben tusakodó pietását nem dobja kinzó kísérlet alá, mely nem dob oda üres koncepciókat, melyeken a népfajok összezándorodjanak; de közössé teszi a szenvedést, a mely végeredményeiben mindenkit egyesít egy közös czél felé.

Hanem leltük azt is, most foly az alkotmányos színezetű experimentatiók sora, utána megint következni fog valami. Hogy mi? azt az Isten tudja, de az ember is sejtethi.

Annyi belátható, hogy mi, kik a haza törvényeit tartottuk magasra, mint Luther a bibliát, olvasni látjuk a tért lábaink alatt, mi jégre állottunk, mint hajdan azok, a kik Mátyás királyt kikiáltották! ha nem nem magunkat vittük a jégre, mások vezettek oda, s ha nem koronázhattunk ez alkalommal királyt, nem mi vagyunk okai.

Eljön annak is az ideje, s ha lefolynak a kísérletek, megint csak előszóllitattunk a corpus juris-al. Addig várni fogunk.

Különben mi élvezetet találunk az alkotmányos forma mozzanatokban is, és nem kárhoztatjuk el Schmerling ő nmlgát, hogy mostan már a románokkal és szászokkal akarja Erdélyben megveretni a magyar kérdést. Minden esetre valamivel nemesebb fegyver ez, mint a minőt most Nápolyban használnak. Hadd beszéljenek ott, és Fehérvárott mikép Erdély nem magyar tartomány, hazudtoljuk meg azt, hogy törvényhozásunk és törvénykezésünk szinte három század óta magyar nyelven folyt, hogy hazai törvényeink legnagyobb része azon van szerkesztve; hazudtolják meg, hogy a szász saját nemzetiségét, nemzeti jogát, és külön nemzeti lételet sohasem abban helyeztette, hogy az országgyűlés ne csak magyar, hanem német nyelven is tanácskozzék; hazudtolják meg, hogy csaknem régen is a jó öreg Schreiber és Regius urak országgyűléseinket bona fide felöltötték a mentét, s felkötötték a kardot a nélkül, hogy valaki infestalta volna; miért nem nevelték meg szakállukat is? s a nélkül, hogy ez elfogadása a magyar színezetnek háborította volna a nemes szász nemzet statutuimait! Hazudtolják meg azt is, a mire minden élő emlékezik, azt a királyi esküt, melyet oly király mondott, a ki most is él, alkotmányunk fenntartása mellett maga, és utódai nevében; azt a királyi szentesítést 1848-ban hozott törvényeinknek, melyet a most is még élő, habár leköszönt király, egészen más tartományban, tehát a magyarok minden lehető kényszerítése nélkül hajtott véghez, s apostoli aláírásával pecsételt! Hazudtoljanak meg mindent, hogy mulassa a világot és tanítsa: hogyan lehet harcolni a száj és érdekek fegyvereivel!

Mindenesetre egy haszna lesz annak a gyűlésnek, hogy a román nemzet a lehetőségig in concreto kibeszélje magát, és ehez joga van. Elmondhatja évezredek panaszait; nem vádoljuk érte, a mi nyomunk beláta szenvedéseit, s ösztönt kívánt rajta segíteni; minket e panasz nem fog vádolni, vádolni fogja az idők, melyek hírünk nélkül folytak el a mulandóságba. Hanem az igaz, hogy e panasz sok-

kal sikerebb volna ott, a hol segíteni is lehetne rajta t. i. egy pesti országgyűlésen.

Egyébiránt vigasztal az, hogy a mi halad, nem marad, vigasztal az, hogy a magyar királyságot a mult időkben sem volt képes senki saját constitutioja nélkül kormányozni, annyival kevésbbé lesz jövőben, midőn még a nem alkotmányos nemzetekkel is már alkotmányosdit játszatnak, vigasztal az, hogy az álladalmak alapja a törvény, s a ki az álladalmat felforgatástól meg kívánja menteni, végre is annak természetes alapjára támaszkodik. Vigasztal legvégül az, hogy bármi lesz hazánk sorsa, s abban a mi sorsunk, mindaz nem a mi, hanem a végzet műve lesz, mert mi a társadalmi életből öröklött felfogásunkhoz ragaszkodunk, midőn ugy az egyéni, mint a közélet biztonságát a hozott törvények hű teljesítése által látjuk elérhetőnek, és éppen ezért is tiszteljük a törvényt, s tisztelnők akkor is, ha ahoz isten színe előtt letett eskünk nem kötne mindnyájunkat.

Erdély alkotmányos függetlensége.

(A. Papiu Harianutól.)

(Folytatás.)

„A ki Erdélynek ura, az ura a Dunafejedelemségeknek is, csak is így lehet szabad a Duna és az Adriai- és a Fekete-tenger közti föld egy nagy Magyarország. Csak így valósulhat azon eskü, melyet a magyar királyok tettek a magyar koronához midazon tartományok visszaszakebelezése végett, melyek valaha a magyar korona alá tartoztak. Csak is így nem fognak pusztá szertartásból lengeni a magyar királyok koronázása alkalmával a román, szerb, bulgar és bosniai lobogók, csak így nem lesz hiábavalóság, hogy ezen országok czimerei környezzzék Magyarországot pecsétjét. Igazságtalanságot követnénk el ellenük, ha hinnők, hogy ezen tartományok elfeledték azon szent kötelekeket, melyek őket hajdan Magyarországhoz csatolták. Igazságtalanság ezt hinni, hogy azok ne tudnak, hogyha, mint eddig, ezután is Magyarországtól különválva maradnak, Muszakaország körmei közé kerülnek, mivel mint független országok nem tartathatnak fen magokat, a hatalmas magyar korona paizsa alatt pedig fel virágoznak.” (Nem tréfálok, mindezen idézőjelek közé zárt szavak gróf Zay Károly tulajdon szavai, melyeket 1861 martius 16-kán a Wanderer 65-dik számában nyilvánítt). „Magyarország nem volt, Erdély által lesz.”

Mondják a magyarok még azt is, hogy ők nem távozhatnak el ezen történelmi jogoktól, mivel ők a szlávok és románok nélkül alig tesznek 4—5 milliót és így nem képezhetnek egy nagy nemzetet; s hogy el ne veszzenek terjeszkedniük kell, nehogy valahogy elveszeszék által az emberiség és szabadság veszélyeztessék.

Ime, hogy beszélnek a magyarok! Lásd Kossuthot, Szechenyit, Wesselényit, Eötvöst, Zayt s valamennyi magyar aristocratát; sőt más magyar bérenczeket is.

Midazon hadműtani érveket, melyeket a magyar Erdély birtoklásának szükségessége mellett felhoznak, egy román épp ellenük fordíthatná s hozzátehetné még, hogy a kör nem létez központ nélkül, s a minden irányban román síkságok nem állhatnak fenn az erdélyi kárpátok természetes erőde nélkül.

A mi a magyarok ingatag történelmi jogait illeti, azok a románoknak ezen országhoz sokkal régebb jogai előtt összeomlanak. Valójában hol kezdődik és hol végződik a ti bíres történelmi jogotok? Tán ott kezdődik, mikor Ázsiából ezen földre érkeztek? De a ti akkori jogotok mi vala egyéb, mint a ragadozó joga? Vagy talán Árpád vezérén és István királyon, a ki ezen országot meghódította? Azonban örököseit is meghódította I. Ferdinánd, tehát bizonyosan a ti történelmi jogotok azon szerződésektől kezdődik, melyeket I. Ferdinándnak s örököseivel egész V-dik Ferdinándig kötöttek? Azonban ezen szerződéseket timagatok téptétek szét és semmisítettétek meg 1849-ben Debreczenben s kevés idő múlva le valótok alázza, hogy hivatkozhattok tehát ma is azokra, törvényességet színelvén? Azon szerződésekre inkább hivatkozhatnának a szlávok és románok, a kik hűségesek maradtak; nem pedig ti, a kik fellázadtatok azok ellen. Ime, mily következetekre vezet benneteket a ti történelmi jogotok; a végső következet az Ausztria általi lealázás. Hagyjatok fel tehát s ne hivatkozzatok többé a durva erő oly változókonny jogára: oly jogokra, melyek csak a törvények holt betűire vannak támasztva; azon törvényekre, melyek erőszakos és barbár időkben irattak. Keressetek máshelyt jogaitok alapját. A történelmi jognak kétségkívül meg van a maga törvényessége, s meg is lesz mindig, csak hogy nem a magyarok értelmében.

A valóságos történelmi jog nem egyéb, mint a népnek az idők folytáni természetes fejlődése. Ime, a történelmi jog valóságos eszméje. Az európai népek jelen kifejlődése stadiumában a történelmi jog nem egyéb, mint a nemzeti jog: a nemzeti egység és függetlenség joga más nemzetek elnyomása nélkül. Ime, azon jog, melynek valószínűsége a jelen polgárisodás történelmi képezi Olaszországban, Nemethonban és egész Európában, főképp ennek keleti részeiben. Nemzetiség, a többség akarata vagy elve: ime az európai népek

jelen újraalakulásának elvei. Ezen nemzeti joggal szemben, melyre a románok s a többi elnyomott népek hivatkoznak, szegényekkel onlik össze a barbar idők azon vad joga, melyet a magyarok történelmi jognak neveznek, s a melyre még ma is penészes Verbőczi-jokból és Approbatájukból sat. pedig ezelőtt ezer esztendővel, mióta Európában állandósi-tották magokat, és mióta elég idejűk lett volna megtanulni mit kelljen érteni jog és civilizáció alatt. Csodálatos nép! Még a rablanczokban is, melyekben sinlőnek, a helyett, hogy segítségre és részvétre hivatkozzanak, ellen-szednek, hanem még más szabad népeket is, melyek századok óta nincsenek semmi érintkezésben a magyarok-kal, mint a szerbek, bolgárok és a két fejedelemségből románok, követelik, hogy elkülönítsék szükségük van Erdélyre, mint egy stratégiai pontra, a melylyel uralkodhasz-anak a két fejedelemség fölött, a melyek — hogyha binne az ember nekik — a magyar koronának oly részei, melyek csakis az idők igazságtalansága által szakaszttak el attól.

Ily követelések és stratégiai számításai egy népnek, mely eredete és természete szerint is hódító nép, minden áron bővebb vizsgálatot igényelnek.

Valójában ha felnyitjuk a történelem lapjait, látjuk, hogy a mennyi idő alatt Magyarország és Erdély függet-lensége fenállott, a két fejedelemségi románok folytonos há-borút viseltek ezen országok bűszke és nyughatatlan kirá-lyaival és fejedelmeivel. A románok szerencsésebbek voltak: ők függetlenségüket, valamint a lengyelek ugyisintén a ma-gyarok ellen is eredményenl védelmezték. Meg kell emlé-keztünk azonban, hogy Moldova akkor ura volt Bessarabia és Bukovinának, és hogy ezen két fejedelemség, hogy a magyar királyok ellen biztosítva legyen, előre gondoskodott nemcsak arról, hogy Erdély szorosai felett uralkodjanak, melyek ma el vannak foglalva, hanem még Erdély belsejében is gondoskodtak egy néhány stratégiai pontról: Foga-ras és Omlás (oláhországi terület), Beesterze, Csicsó és Küküllővár (moldovai területek). Hogyha a román fejedelmek nem lettek volna Bukovinának urai; hogyha nem bírták volna Erdélyben azon várakat; hogyha fejedelemségek akkori kárpáti határszélei nem uralkodtak volna Erdély szor-sosai felett; és hogyha végtére a magyarokkal folytatott háborúk alkalmával nem folyamodhattak volna a lengyelek-hez — a kik ma nem léteznek — vagy a törökökhez — a kik most haldokolnak — meglehet, hogy a magyar kirá-lyok szerencsésebbek lettek volna a románoknak leigázásá-ban. A fejedelemségek geographiai helyzete valójában fel-izgathatná a magyarok képződését bűszke tervök kivite-lére, csakhogy a magyarok feledik, hogy Robert Károly Oláhországból, Corvinus Mátyás pedig Moldovából szegény-lelesen kiűzettek, s mégpedig valamint az egyik, úgy a má-sik is idegen segítség nélkül. Különösen pedig mikor fog-ják a magyarok megtanulni, hogy Európában nem uralkodik többé az ököl-jog, hanem mint felyebb említém a nemzeti jog, és nemzeti akarat, melynek erejénél fogva minden nemzet ura a maga sorsának, oly jog, melyet tisztelni és követelni kezdnek a trón magasságáról nem csak Napoleon, hanem Ferencz József császár is, mennyivel inkább kellene tehát, hogy a nemzetek kölcsönösen tiszteljék egymást.

Naiv a magyaroknak azon követelése, hogy legyünk mind magyarok, mivel ők különben nem képezhetnek egy nagy nemzetet! Mit tehetünk mi arról, hogy ha nem érez-nek ők magukban elég életerőt. A midőn a többi nemzetek, s különösen a románok követelik nemzetiségük, független-ségük és egységük tisztelését, akkor a magyarok nekünk a germanismusról és panslavismusról beszélnek, azaz ijeszte-nek egy veszedelemmel, mely jövőre fenyegetne, ha ma nem leszünk magyarokká. A panslavismus chimérajáról be-széltem máskor, azonban ha ezen veszedelem éppen közel volna is, mi különbség van abban, hogy magyarok, slávok, vagy németek legyünk-é? Furcsa indok ez: légy magyar, mert különben sláv vagy német fogsz lenni. Mit jelent egye-bet ezen furcsa okoskodás, mint azt, hogy a románok azon félelemből, nehogy valaha elnyelje a panslavismus chimérajá, siessenek nagyokká lenni; azaz egy képzelt félelemből öl-jük meg magunkat elevenen, mint a kétségbeesettek. A ro-mánok nem félnek a slávoktól: ezek épp úgy el vannak nyom-va, mint mi. Valójában a szegény horvátok és slávok nem követelnek egyebet, mint nemzetiségi szabadságot, nem le-het, hogy ne viseltesünk rokonszenvenl ezen elnyomott nemzetekkel, a melyeket éppen azon veszedelem fenyeget, a mely minket is.

A magyarok azt mondják, hogy ha Erdély jövőre is Magyarországtól különválva marad, azon kevés magyarok, a kik Erdélyben vannak a román elem közepében, elvesz-nének. A magyaroknak ezen félelme, a mint minden tettek és eszmék is csak is képzelt félelem. A románok hála az égnek elég számosak, nincs szükségük, mint a magyaroknak „a kövekből is” románokat teremteni: a románoknak nincs szükségük arra, hogy a magyarok és szászok által szapo-rodjának, a magyarok maradjanak magyaroknak, a szászok szászoknak, de a románok is legyenek románok. A románok nem akarnak senkit megsemmisíteni; a románok tartják ma-gukat országuk függetlenségéhez, és annak egy oly szerve-zéséhez, a mely minden honpolgár, valamint nemzetiségi, úgy szintén politikai jogait is a legkiegészítőbb egyenjogu-ság alapján tisztelje és elismerje. Hogy ha egy ily alkot-mánnyal is elvesznének a magyarok, akkor jele, hogy nincs benne több életerő. A románok a minoritással is szem-ben tudnak nagylelkűen és igazságosok lenni: a románok sohase nyilvánítottak elnyomó akaratot. Mondják még a ma-gyarok azt is, hogy Erdélyt elhagyni, elesméri a románok nemzetiségét, annyit tesz, mint ezen országot a törökök átengedni. En azonban egy helvétiai némettől se hallottam, hogy okajtaná a németországgal egyesülést, egy helvétiai francziától is, hogy okajtaná Francziországgal egyesülni, és egy olaszról se a ki ezen szabadság országában lakik, hogy Olaszonnal szeretne egyesülni.

Alakítsa magát Erdély is úgy, mint a Schweiz. Ez bizonyosan mindenkit kielégítne. Erdélynek legnagyobb éré-

nye volt, és lesz mindég a hazájához és fejedelméhez bü ragaszkodás.

Hogyha veletek magyarok ezen igaz úton ki nem egyezhetünk, reméljük, hogy a fejedelem át fogja látni egy-kor annak szükségességét, hogy egy Erdély alakuljon tu-lajdon nemzetiségi és történelmi határai közt egész a Ti-száig, mivel csak így lehetséges a koronája alá tartozó or-szágok és nemzetek közti egyensúlyt fenntartani; csak is így lehet féken tartani egy 4 milliónyi aristocrata nemzetet, mely a fejedelem rovására 10 milliónyi slávot és román elakar nyomni; csak így lehet a békés és valódi testvériséget a nemzetek között létre hozni, csak így lehet elkülöníteni azt, hogy a nemzetek ne jöjjenek folytonos surlódásban és ál-landó elégedetlenségbe, a mi zavarja a birodalom békéjét veszélyeztetni biztonságát, sőt lételet is; és végtére csak ez által, és csak is egyenjoguság következtében nem fog meghalni a törvényes fejedelem iránti bűség. (Folytatjuk.)

Szász nemzeti gyűlés.

A sept. 4-diki ülésben előadó Guist felolvassa Brassó városi képviselőtanácsának a szász nemzeti gyűlés-hez intézett tiltakozványát az ideiglenes állandó főtvény-szék felállítását iránt hozott statumum ellen, mely tiltakoz-ványban a statumum visszavétele sürgettetik, s egyszers-mind tudat adatik, hogy ezen tiltakozvány a királyi főkor-mányszékhöz is felküldetett.

Ezen tiltakozványban sérelmül hozatik fel különösen azon mellőzés, mely szerint a nemzeti szász gyűlés határo-zatát a községek és tanácsokkal nem közölte ősi alkotmá-nyos szokás szerint.

Előadó indítványára visszairás intéztetik Brassó vá-rosa képviselőtanácsához, melyben a nemzeti gyűlés sajná-latát fejezi ki a felett, hogy Brassó városa és székeinek képviselőisége nem tudja felfogni, mily nagy szükség van a szászok egyetértésére a jelen viszonyok közt, s hogy a törvényes nemzeti képviselőt oly loyális ténye ellen agi-tatio foly. Ezen visszaborsolás után tudtára adatik Brassó városa és széke képviselőiségének, hogy az említett statu-mum nem közölthetetik, miután legm. szentesítés végett már felterjesztetett.

Ezután másik előadó Lassel olvassa fel Segesvár városi képviselőtanácsának tiltakozványát a segesvári követelek magatartása és utasítás-átlépése ellen, mely bizal-matlansági szavazatot a városi communitás többsége ha-gyott helyben.

Erre feláll Gull, egyik segesvári követ s a tiltakoz-ványban felhozott vádak ellenében megkísérti igazolni ma-gát. Legelőször is az egész bizalmatlansági szavazatot párt-maneuvernnek, a felhozott vádakait alaptalanoknak nevezi, s így folytatja: „Azon én nézeteim egy pártnak nem tetsze-nek s ezért engemet minden áron desavouirozni kell, hogy helyemet mások foglalhassák el és érvényesíthessék népbol-dogító elméleteiket. A mi állásunk, tisztelt nemzeti gyűlés, bizonyára nem kellemes, s a mi személyemet illeti, csak örvendek, ha felváltatom. Azon urak, a kik előtt az osz-trák birodalom összeontása semmi borzadályossá-gal nem bír, feledik, hogy azután egy alakulási processus-nak kell bekövetkeznie, mely ugyanazon Ausztriát alkotná meg, a mely leltetett, de ez alatt a kisd szász népecske kétségtelenül agyonnyomatik; ők el-feledik, hogy még akkor is, ha a birodalom fel-oszlata nélkül cselhoz érne, oly politikai élet teremtetik, mely a szász nemzetet azon-al megsemmisíti. És erre én nem nyújthatok segéd-kezet! En kész vagyok a magyar testvért jogai védelmében támogatni, s a román „landsmann”-nak az egyenlő jogokérti békés küzdelemben segélyt nyuj-tani; de mindkettőt csak azon pontig teszem, a meddig azt az állam eszméje megengedi, s a mennyiben nemzetem léte azáltal nincs veszélyeztetve. Hogy én szász, azaz né-met akarok maradni, ezt magok a testvérm nemzetek gon-dolkodó tagjai se vendik rossz néven, annál kevésbé fog-nak ezért saját nemzetem fiai elkárhóztatni.”

Előadó indítványára a szász nemzeti gyűlés az egész tiltakozási ügyet tudomásul veszi, de egyszersmind sajnála-tát fejezi ki a felett, hogy Segesvár közönsége nem elége-dett meg óvatételének a nemzeti gyűlés elébe való terjess-tésével, hanem „az alkotmányos elv mellőzésével” annyira meggy, hogy a szász nemzeti gyűlésnek a maga rendén ho-zott határozatait ellenében a kir. főkörmányszékhöz tiltako-zást ad be.

A segesvári szék-község sérelmi felirata ellátás végett a nemzeti grófnak adatik át.

A másfél millió nemzeti kölcsön iránti pénzügyminisz-teri rendeletről felségéhez felirat határozottatott.

Köhalomnak a bélyeg eltörlése iránti kérelme visszautasítottatott.

Középszolnokmegye. Zilah, oct. 2-kán. — Sept. 30-kán nyitotta meg első alispán Pelei Lajos a sürgető kö-rülmények parancsoltá nagy bizottmányi gyűlést, mint ezt az alispán a megnyitó beszédben is kifejezte: ugyanis há-rom rendelet érkezett a helytartó tanácsától:

1. Az első betiltja a honvédség-egyletet, mert az ilyenekkel a kormány titkos politikai fondorlatokat lát egy-bekötve lenni. A gyűlés a rendeletet félreterzi. A honvéd-ség-egylet egylet ezután is gyámolítja az elesettek özvegét s az elbűnült honfiakat.

2. A 49 utáni években az osztrák kormány a maga megesonkult katonái számára az egész birodalomban szedett segédemet; a magyart eltiltja ugyanettől, a ki nem szorul másra, hanem maga segíti szerencsétlen honfiat. Boldog Isten, mire jutottunk! nem szabad már az éhezőknek ele-delt adni, a szegényeket felruházni, a nyomorultakat gyámolítani, a betegetek gyógyítani. ... Nem szabad, mert a bécsi urak nem szeretik, ha a magyar egymást szereti, egy-mással békességben él, tiltják azokat szeretni, kik értünk, szabadságunkért vértüket onták. Eljő az idő: „az Isten el-törl minden könyhullást az ő szemeikről és nem leszen keserűséggel való sirás, sem kiáltás, sem semmi fájdalom nem leszen többé.”

A második rendeletben meghagyja a m. kir. helytartó tanács, hogy az igazolási jegyek Magyarországra magyarul, a többi tartományokra pedig magyarul és németül irassa-nak, bélyeggel ellátandók, ilyek hiányában az utazók aka-dályokra találhatnak. A megye használni fogja ezutánra is a maga utjegyeit, a törvénnyel ellenkező bélyegadót ér-vénybe nem hozhatja.

Olvasottat a m. kir. helytartó tanácsnak egy rende-lete, melyben eltiltja a háziadó szedését, állítólag, hogy a szegény nép ne zaklattassék annyi felől, s a már felszedett-ről a megye számoljon, mely aztán az adóba tudatik fel s a költségek előleges kimutatását terjeszszé föl a helytartó tanács elibe s ez fog rendelkezni pénzéről, de így, a me-gyek önhatalmu eljárásánál fogva, az anyaforrás már iste-nesen elgyengítettet.

A másodalsipán fejtegeti az okokat, miért ezt tenni és tehetni nem fogjuk: ez esalétek, ha elfogadjuk kénysze-rülünk az adó executiót elősegíteni, mi alkotmányosságunk-kal ellenkezik. Ézsau lencséjét nem fogjuk eladni öröksé-günkért. A budget fölterjesztését a mi illeti 48 előtt, míg a nemesek nem adóztak, a kormány ezt a jogot magának kö-vetelte, de csak utólagosan, nem előlegesen; de a 48-diki törvényekben világosan megvan, hogy a megyének a maga házi szükségletei fedezésére kirovásokat tenni joga van. Nem folyamodunk semmiesetre sem a helytartó tanács-hoz. Önkényes adakozásokból gyűlt be annyi, hogy három hó-napig csak kihúzzuk belőle, (ha fel nem oszlatná három hónapig megyénket) addig az adó-execution is keresztül esünk, újra elől kezdjük, adunk, áldozunk a hazának, míg lesz mit, de megyei autonomiánkat fel nem áldozzuk, nem tesszük magunkat az utódok méltó átkára érdemesekké. A bizottmány magáévá tette szavait.

Olvasottat Szabolcsmegye legközelebbi gyűlésének jegyzőkönyvi kivonata, melyben óvasát fejezi ki a bizott-mány feloszlata ellen, és Biharmegye óvasa s hogy azon-kivül a kir. biztos által alakított bizottmány- és tisztika-rba belépés mindenkinek tiltatik. Ennek következtében a bizottmány egy három pontu óvasat tett magáévá. Óvasát fejezi a bizottmány eloszlata ellen, de az erőnek ellent nem állhatván, engedni kénytelen. Minthogy a bizottmány a tisztikarral elválatatlan egybefüggésben van, ha ez elosz-latik, a tisztikar is leköszön hivataláról. A ki a bizottmány-ba vagy a tisztikarba belép, bazaarulási büntül tudatik fel annak. Ezen óvas kinyomatván, minden törvényhatósággal tudatandó.

Örömmel jegyezzük meg, hogy ezen fenemített haza-fias határozatoknál soha egy ellenszó sem történt, hanem az egész bizottmány, mint egy test, egy lélek, egy szájjal határozott, ha ez mostan így fog menni minden vármegyé-be, akkor Smerling ur nem örülhet győzedelmének, s a kir. biztosok által alakítandó megye halva született gyermek. r. l.

Tasnád sept. 27. Minket is megleptek az adóexecu-torok. A harcszedő urak ugyan egy kívánták szépíteni a dolgot, hogy az ő dajemájszterjeik, nem executionak oká-ért jöttek a városba, hanem csak úgy elhelyezkedés végett téli quartélyra, miért is az érdemes tanács őket helyezze is el, s a mellett a mult és jelen évi adót csak fizesse meg a város. Mivel tehát a városnak követelése van a kormányon, hát maga a tanács — miután ily törvénytelen sarezolás ellen tiltakozott — maga összeszedetett, a mennyit tudott — abból a városot kifogta, a maradékot pedig illetőknek általladta.

F. hó 24-én tartotta a szilagy-szolnoki egyházmegye őszi közgyűlést. Városunk falai között. — Melynek legfigye-lemreméltóbb tárgya a falusi népiskolák sorsa, s azoknak valóban sajnálatra méltó állapota volt. Ezzel kezdődött a vi-tatkozás. Szép feladat jutott — a szerencsés megoldatásra, minden oly testületnek, mely a nemzeti, és vallásos élet megerősülésére kíván hatni, munkálni, s mindenek között legszebb rész jutott ebből az egyházi gyűléseknek, s mint nagyon tisztelt egyházmegyei algonokunk. B. Gy. ur is keblének egész hevével elhangoztatá a gyűlésteremben a népiskolát mindenek felett a népiskolát pártolni, ez legyen mindenkinek legelső polgári és vallásos kötelessége — van é-n annál magasztosabb honfiai kötelesség, s nagyobb öröm, mintha a nemzeti, a vallásos erkölcsi közművelődést fejtő intézeteket, a népiskolákat virágozni láthatjuk? Közlebről ismét felmerültek a gyakori égések, — így éppen ma is egy ház lön a lángok martaléka.

Mai napi betivásáron, a gabna-forgalom csökkent. A tisztbuzának köble 18—19 frt. kétszeres 16 fr. rozs 13—14 fr. káposzta száza 14—15 fr. zab 5 fr. egy zsák új tengeri 4 fr. egy véka szilva 4 fr. váltóban.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Wélics Kelemen hegedűművész növendékünknek e hó 2-án bucsi-hangversenye volt. A fiatal versenyzőnek meglepő sikert játszott ki, emelte a nap műlvté Ridley Kohné zenetanár mesteri előadása, Szerdahelyi Kálmán jeles színészünk többszöri kihívás után ismételt szavalata, Egeri Mari, Pajor Anna kisasszonyok, és Páuli ur művészi éneke. Közönség szép számmal, daczára annak, hogy a hangverseny oly időre esett, midőn két három hely-beli közintézetnek is gyűlése volt. Wélics Kelemen a jövő hét elején Marosvásárhelyre szándékszik. Ohajtjuk, hogy a minden szépet és jót lelkesen felkaroló magyar város oly részvétellel fogadja őt, a mely őszinte ajánlatunk, és szives jókívánataink kísérik műsorozására.

— Kolozsvár város tanácsa az égés alkalmávali vész-harangozásra nézve közelebről azon rendeletet bocsátá ki, hogy a közönségnek a tűzvész helye iránti tájékozhatása végett, ha a belvárosban van a gyuladás, kettős. ha a kétvízközt és hídelyen, harmos, ha pedig a külmagyar-és külközép tizedekben, négyes kongatásokkal történjék a harangok félreverése. Eddig ugyanis nappal a veres lo-bogó, éjjel az égő lámpa kitzzése igen hiányos iránymutató jelnek bizonyult be.

— October két első napjára áttett lóvásárunk igen gyéren látogatott volt, s természetesen győngy tüzeltforgalmat

fejtett ki. Hiában! a nagy közönségnek sok idő kell, míg az ilyen átváltoztatásokhoz hozzá szokik.

— Bécsi hírek szerint az 1862-iki osztrák sajtópátens Magyarországára is érvényesnek nyilváníttatik, addig míg a magyarországi sajtótörvény érvényesül. Tehát az 1848: 18. t. cikkéről, mely azon kívül, hogy teljes jogerejű törvény, az országbírói érkeztet munkálataiba is felvéteket s másodszor is legfelsőbb jóváhagyást nyert, semmit sem akarnak tudni!

— Pestváros hatóságokhoz helytartó tanácsi rendelet ment, hogy az ottani honvédegyelet haladéktalanul oszlassa szét.

— Pestmegyebe kir. biztosul Hofbauer aradmegyei volt cs. főnök van kinevezve, ki a megbízást el is fogadta. A „Sürgöny“ bécsi levelezője azt írja róla, hogy németes neve mellett is tügyökes magyar ember, s hazafias érzelmű polgár. Aradmegyei hivataloskodása alatt közelmúltban részese volt, s egy Bécsben járt aradmegyei hazafi akként nyilatkozott felőle, hogy ha már rájok mérték a kir. biztost, hát legyenek oly szívesek, és küldjék hozzájuk Hofbauer urat.

— Biharmegyebe nem küldöttek kir. biztost, hanem a főispán gr. Haller Sándor bízott meg a biztommányi feladatok felügyelésével. A „P. Napló“ bitelt érdemlő forrásból hallja, hogy ő mlga e meghívást nem fogadja el, s a biharmegyei tisztviselői kar, ha a biztommány feloszlatatik, testületileg le fog mondani.

— A pesti könyvtárak 400 darab magyarkönyvet ajándékoztak a jeni egyetem könyvtára számára, hol eddig is mintegy 130 darab magyarkönyv találtatott. A jeni magyartanulók most már majd minden jelesebb írónak olvashatják.

— A m. udvari kancellár Forgách ő nmlga múlt hó 29-én visszaérkezett Bécsbe. A „Sürgöny“ bécsi levelezője furesának találja némely lapok azon kombinációját, mintha a kancellár azért távozott volna el a birodalmi fővárosból, hogy az erdélyi országgyűlés kitzzésére vonatkozó k. leirató alá ne írassák vele. Erről szó sem volt, s levelező nem tudja, mi közvetlen viszonya volna a magyar kancelláriának az erdélyi okmányokkal. Ő nmlga magán ügyei végett rándult ki Prágába és Berlinbe.

— A P. H. biztos kufőből hallja, miszerint Pest magyar tisztikarához a m. kir. helytartó tanács határozott rendeletet intézett, melyben minden megyei tisztviselőnek kívánatos felelősség terhe alatt kötelességévé van téve, hogy mindaddig míg hivatalaik betöltése iránt kormányi intézkedés történnék, állomásaikon maradjanak.

— Azon tizenkét hajóskapitány közül, kiket azon vád ürügye alatt, mintha a oláhfejedelemségekbe kívándorlást elősegítették volna, Bécsbe idéztek, néhányan az alduáni járás eltiltatott. Hasztalan kívánnak a vádlottak, ártatlanságuk öntudatában, szabályszerű nyomozást, ki sem hallgatják őket; úgy itélték el kihallgatlanul.

— A „P. Loyd“ azon némely lapok által terjesztett hírt, mintha az osztrák hagsereg leszállítása szándékoltatnék, teljesen alaptalannak mondja. Bécsi döntő körökben a politikai helyzetet sem kiűn sem látják oly megnyugtatónak, hogy egy ily rendszabály lehetségesé váljék.

— Ha ulik zágrábi érsék a karlsbad fürdőből visszatértek azzal vigasztalta a nála tiszteltet kanonoki kart, hogy a horvátországyűlést nem csak fel nem oszlatják, hanem felíratára oly kedvező választ adnak, hogy a horvátok örömlükben követeket fognak küldeni a reichsrathba. Ő eminentiája a horvátországyűlés eddigi eljárásából következtetve, alig ha nem fog csalódni számításában.

— Pfeifer Ferdinand pesti könyvtáros karácsonra husz magyar írónó díszes kiállítású arczkép-csarnokát készült kiadni. A vállalat összeállításával Zilahy Károly író hazánkba van megbízva.

— Hir szerint Bécsből az a rendelet adatott az adó executoroknak, hogy öt forintnál kisebb hátralékokat ne fegyveres erővel hajtsanak be.

— Az általunk is említett vasuti szerencsétlenség Keszthelynél abból keletkezett, hogy a Buda felől menő tehervonat vezetője elaludta a keshelyi állomást, hol a szombat jövő vonatot be kellett volna várnia. Az összeütközésnél mindkét gép tetemes romlást szenvedett, több teherkocsi összezúszott. A sebesültek közül, kike orvoslásra szorult Sz. Fejérvárra szállítottak, 3—4-nek seke halálos.

— A „P. Hirnök“ben olvassuk, hogy Csehországban Pisek mellett, a katonai hatóság az Olaszországban elesett katonáknak emléksztobrot emelt s azt közelebből a városnak akarta gondviselés végett átengedni. A szobor két kigyóval küzdő oroszlánt ábrázol. A kigyókra „Franciaország“ és „Szardínia“ van írva. A piseki közsegtanács nagy szótöbbséggel elhatározta, hogy a szobrot nem fogadja el s erről a katonai hatóságot értesítette.

— A „M. O.“nak írják, hogy Máramarosban mintegy 11 lelkes öszegyűlvén, követséget határoztak Bécsbe küldeni egy román congressus kérelmezése végett. Jura György volt országgyűlési képviselő tiltakozik ellene, hogy ezen 11 pap a máramarosi öszes románosság nevében szerepeljen.

— Pestvárosnak az adóbehajtás tárgyában felíratát rendelt vizsgálat befejeztetett s az ügy végleges eldöntés végett a kancelláriát előtt áll. A „Wanderer“ szerint mind a kir. közigazgatóság, mind a helytartó tanács úgy véleményeztek a kérdéses felíratról, hogy módorában vannak ugyan durva és nyers kifejezések, melyek dorgálásra méltók, de lényegében semmi olyas, miert hűtlenségi pert lehetne az illetőkre erőszakolni.

— A „M. O.“ szerint a „Pannonia“ magyar viszont-biztosító-társulat iránt oly nagy közérdekltség nyilvánul, hogy a közönségnek átengedett 1000 darab részvényre, sept. 20-tól oct. 1-ig 788-an, öszesen 3826 darab részvényt irtak alá.

— A „Ostd. Post“ tanácsolja az osztrák kormánynak, hogyha azt akarja, hogy Erdélyllyel is meg ne gyűljön a baja, gr. Mikótt boosássa el idejében. Ausztria nem fog tönkre jutni, ha szinte vonakodni is fogna Erdély követeit küldeni a reichsrathba. Amde Kuranda ur úgy véli, hogy „már ma meg kellene gondolni, mi lesz a teendő, ha ez eshetőség bekövetkezik s mindenekefelett, mikép lehet

azt kikérteni. Báró Vay kilépése azon általános észrevételt hagyta maga után: „Késő!“ Vajjon gr. Mikónak az eddigelő még ideoda ingadozó ország kormányzói állomási magatartása nem akkor fog-e csak egy nehezen helyrehozható hibának elismertetni, mikor már ismét késő lesz.“

— A „P. Napló“ szerk. írja, hogy éppen midőn f. hó 1-i lapja szerkesztését végezné, foglalja el szerkesztő-ségi helyiségeit tiz adó-exequáló katoná.

— Bécsilapok szerint a cs. kir. magyar serezek, valamint a batárorség tisztjei is sinoros atillát fognának kapni, milyet a magyar önkéntesek viseltek.

— A „Sürgöny“ben olvassuk, hogy Mezgarté gymnasta múlt hó 27-ki előadása alkalmával a pesti német színházban következő csodarepülést tett. Fölmene a színház felső karzatára s onnan bekötött szemmel az egész néző termén keresztül a színpadra repülve, a légben magasan függő kis hintájára szállott, melyről fejfel lefelé egy lábon függött.

— Bécsi lapok b. Kemény Ferenc ő nmlga utódaul gr. Toldalagi Ferencet, az erdélyi országgyűlésre kinevezendő kir. biztostul pedig, vagy gr. Haller Ferenc tábornakszernagy, vagy gr. Uholdy-Horváth János altábornagy urakat emlegetik.

— A gráci „Volkstimme“ oct. 1-i számában olvassuk, hogy sept. 30-án a nevezett lap szerkesztő-ségi és nyomdai helyiségeiben rendőri házkutatás történt. Minden kéziratot, levelet és előtálat hirlapot lefoglaltak, a szerkesztőt Tanzer Károly urat bezárták. A „Fortsch.“ szerint a „Volkstimme“ (mindössze két hónapos lap), már huszonnegy bünvádi kereset alá vont vezércikket adott. „Már 5-ik számában megkezdette ezen végzeteljes cikknek sorozatát, de az államügyész nyugodtan hagyta folyni az időt, míg a pohár csordultig lett. Szép alkotmányosság, magasztos fogalmak a gondolat szabadságáról. A „Volkstimme“ a törvényt, e birodalom egyes országainak jogtörténelmi egységét védte. Ezek azok a „végzeteljes“ cikkek. És az államügyész 24 cikket várt el, holott az osztrák sajtó-rendelet szerint is, már az első kihágásnál megintésnek kellett volna alkalmaztatni. Ily eszközökkel szerzik a véleményegységet a febr. 26-ikai alkotmányoknak!

— „Presse“-nek távirják Triestből, hogy ott e hó 1-én egy nápolyi hajóról három láda hamis bankjegyet foglaltak le.

— Bécsi lapok figyelmet érdemlő statisztikai curiosum gyanánt közlik, hogy egy legújabbban megjelent hivatalos kimutatás szerint, a birodalom fővárosában mindössze csak három számár van. Alkalmasint tévedés.

— Az államminiszterium sürgős felhívást bocsátott valamennyi helytartósághoz és országos kormányhivatalhoz, hogy a rendszerváltozás következtében, a magyar korona országában kenyér nélkül maradt községi néptanítók elhelyezéséről gondoskodjanak. Ime a táplálék nélkül maradt parasita-lények egy újabb osztálya, a kenyértelen néptanítók! Kiket azért csipezkedtetek belé egy leigázott nemzet ép testébe, hogy a míg a nyers erőszak törvényeitől és vagyonától fosztja meg, ezek az elrabolt kincs utáni vágyat, a nemzeti önértéket s a multak emlékeit öljék ki lassu méreggel. Vajjon az emberek okulnak-e Nemesis büntető hatalmának ily kiáltó példaadásából?!

Nemzeti színház. — October 2-dikán: „Fenn az ernyő, ninesen kas.“ Szligeti aranyozott, jeles vigjátéka; oct. 3-dikán pedig „Timotheus apát keres“ vigjáték 2. felvonásban Scribe és Vanderbutól, s Offenbach „Eljegyzés lámpafényénél“ című egy felvonásos operettje. Mindkét estének Szerdahelyi Kálmán vala a szép számu közönség által méltán kitüntetett hőse. Az az otthonosság, az a könnyűség, melylyel ő min' furesa jellemek és alakok személyesítője a színpadon feladatának körében mozog, oly előnyök színészi jeles tulajdonainak kitüntetésére, a melyekkel tán más pályatársra is bir, de az a szabadság mozdulataiban és arczjátékában, s főleg az a szerencsés ösztön, melynyel fogva nyers tulzásokra könnyen esábitó szerep körében mindig megtartja ama határt, a min túl a művészi személyesítés torzképezessé fajul, ez az, a mivel pályatársai közül e nemben oly kevesen bírnak. Az élénk kis operetteben Szerdahelyi rögtönzési tehetségével is emel az előadás érdekét. A pohárköszöntési jelenetnél a közönség zajos tapsai által több ízben felhívta, többé közt román ístvéreinkre is mondott egy toasztot, kívánva, hogy e nemzetet a szabadság és ne a szolgaság egyesítse magyarral; s ha már országgyűlés kell, hogy legyen, legyen ott a jelszó „Magyarhonnal mindhalálig unio!“ stb. Egedi Mari, Pajor Anna és Folinusnének az operettebeni közreműködése szintén sikerült volt.

POLITIKAI HIREK.

A francia felhivatalos sajtó kalandos híreket kezd közölni az osztrák-magyar ügyről. Nem lehet tudni, ki gyártotta a párisi lapok számára azon bécsi sürgönyt, mely szerint Deáknek nemsokára találkozása lenne Kossuth, Klapka és Türrrel.

— A „Pays“ írja: Báró Bánfi a magyar felsőház igen befolyásos tagja, sept. 27-kén Párisba érkezett. A legnagyobb mértékben meg van elégedve azon fogadtatással, a melyben Baritzban a császár által részesítettett, kihez tisztelkedni ment volt.

— A „Constitutionnel“ oda nyilatkozik, hogy a jelen osztrák „alkotmány“ tarthatatlan. Bécsben — ugymond — nagy zavarban vannak a magyar kérdés megoldása iránt. Egyik magán tudósításából a következőket közli: „Az, mi pár hóval ezelőtt kétes volt, ma tisztában áll. A jelenleg kormányon ülő férfiak által nagyobb buzgóssággal, mint sikerrel fűzött politikai rendszer többé nem tartható; sem gyakorlati kivitele, de sőt elméleti alapja sincs. A császári pátens szerkesztői és életbeléptetői maguk kinyilatkoztatják politikai körökben és parlamenti ülésekben, mikép az új szervezeti és alkotmányos törvényeknek jelentékeny módosításokon kell átmenniük, ha meg akarják menteni a birodalmat, mely enyészet felé rohan. E nézeteket, úgy lát-

szik, magasabb helyen is megértették és minden oda mutat, hogy nagyszerű átalakulások és új kísérletek vannak készülőben.“ A „Nord“ hasonlólag óriási léptekkel látja közelgetni a válságot.

— A „Patrie“ és „Pays“ közli a kölni lap azon híret, miszerint Ausztria oda törekszik, hogy Poroszországot bírja rá, mikép háboru esetén az osztrák terület épségét biztosítsa, s állítják, hogy Buol-Schauenstein gr. e tárgybeli megbízással utazott Berlinbe.

— Ujabb tudósítás szerint a dán király folyó évben nem megy Franciaországba.

— A francia kormányt nagyon meglepte azon tudósítás, hogy Kerts várost nagy csendességgel második Sebastopolá, sőt annál nagyobb erősséggel alakították át. A jenikalei tengerszoros partja sűrűn meg van rakva ágyúkkal.

— Az olasz király oct. 12-ig marad Flórenzben, s hírszerint január 1-jén megy Nápolyba.

— A „Zeit“ párisi levelezője azt írja, hogy a francia külügyi miniszteriumba az a tudósítás érkezett, hogy nov. 2-án valamennyi német uralkodó s köztük a porosz király is Bécsbe fog menni. Ezen hír alapossága iránt, azonban bajos kétséget nem érezt.

— Berlinből írják, hogy oda Párisból érkező, hitteles tudósítások szerint az előbb legitimista, aztán kisebb nagyobb mértékben bonapartista „Revue contemporaine“ az emigratio kezére megy át, s hogy a többi közt a magyarak érdekeinek is képviselője lesz.

— A titkos consistorium megtartása Rómában sept. 27-dikére volt határozva. A pápa ismét igen rosszul van. Gyakran leli a hideg. Annival aggasztóbb az ő állapota, mivel az orvosoknak nem fogad szót, s feledi, hogy már betven esztendő.

— Ricasoli a toscanai főnököt értesítette, hogy a király a tartomány több pontját meg fogja látogatni, de nem akarja, hogy nyilvános ünnepeket rendezzenek elfogadására.

— Konstantin orosz nagy herceg Doverbe érkezett, s onnan egyenest Wight szigetre menend.

— Gricozból sept. 29-ről táviratozzák, hogy az nap a skutarü gőzössel érkezett hírek szerint alig lehető, hogy a törökök Montenegro elleni ellenségeskedésüket folytassák. — Zágrábból pedig sept. 30-rol egy telegrámm jelenti, hogy 200 szerb esapott be Drinán át Bosniába; a törökök gyorsan öszpontosulnak elhárításukra; több apró öszcecsapás történt.

— A „Const.“ a montenegrói kérdésről irt cikkében, miután elősorolja, mi már többször említve volt, hogy egy szikra lángba borítandja Cattartól a Dunáig a szláv tartományokat, utána teszi, hogy ezen kívül sokkal nagyobb bajjal kell megküzdnie a török kormánynak a politika terén, mivel ezen esetben a szunyadó keleti kérdés fölébred, azt pedig a török kormánynak nem oajtandó nyugalmából felzavarni. Törökországnak továbbá nem szabad tulzsigorral lenni a herzegovina felkelők iránt; s el kell külnie azt is, hogy amazok tetteiért Montenegro tönje felelősségre. mert ily felelősség kötelességévé teszi Montegrónak, hogy az elégtelenség ügyét magáévá tegye. Midőn az új szultán trónra lépett, üdvözöltük kezdeményeiert — ugymond végül a „Const.“ — Azóta oly nemű tudósításokat kaptunk Törökországból, melyek folytán dicsereteinket kissé öszsze kell vonnunk. Azonban bármint jó akaratul fogott is kormányhoz a szultán, és bár munkásan törekszik a pénzügy rendezésére, de mind e buzgó igyekezet elvesztí czélját, ha a harez folyama alatt a törökök vallásos rajongása fölébred s vérengzésekben törvén ki, Európa közvéleménye a konstantinápolyi kormánytól elfordul.

— Warsóban 23-kán volt a választók első ülése a tanácsházban, a nemesi intézetben és az akademiában. Ez utóbbi előtt nagy népesoport gyűlt öszsze, mely a választások ellen tiltakozott. Mérsékelt emberek beszéde és Zamoyski közbejötté folytán kihágások nem történtek. A „Pays“ tudósítása szerint Levinski Jakab tbk választott a városi közsegtanács elnökévé, a tábornok megválasztása jó hatással leend, nagy népszerűségnek örvend, nem különben Jeska Norbert is, kit a tábornok mellé választandónak említnék. Szó van róla, hogy a tbk öcsese Levinski Mihály is belépne, mint Gerstenzweig tbk oldalnoka a belügyek igazgatásában. Levinski Mihály kineveztetését a város lakossága örömmel veendi, ő azonban a hivatal elfogadását a következő feltételekhez kötötte: 1-ször valamennyi katonai kormányzó elatváltatása. 2-or a Lengyelországban alkalmazott orosz hivatalnokok elmozdítása. Továbbá egy fogoly se üljön kihallgatás nélkül 24 órán tul fogságban és végül, hogy a polgárok az ország törvényei szerint ítélteszenek.

— Az orosz udvar felett borus felhők tornyosulnak öszsze. A „Frankfurter Zig.“ szerint a birodalomban az igazalom növekedik, s a szabadelvű párt merészége annyira ment, hogy magában a birodalmi székvárosban falragaszokkal intik a kormányt, hagyjon fel a jelen alkotmányellenes kormányzattal, ha nem akar szervezett nemzeti felkelés által elnyeletni. E kiáltvány először könyomatul lapon, egy hét mulva pedig könyvnyomdai nyomattal jelent meg a fűntezákon. A birodalom népe a czártól kezdve le a felszabadult parasztig elégtelten a szó teljes értelmében. A czárt szörnyen ingerli a lithván-mozgalom, mivel e tartományt mindig tisztán orosz érzelműnek hívték, s a mozgalom okául az ottani kormányzóságot hibáztatja, sőt néha a kormányhoz ragaszkodó egyéniségek is részesülnek igaztalan vádjakban. Az eddig kormányzó Nazimoff tbk helyébe Merchelevitz vagy Weimarn tbkat említk. De elégtelten másfelől a nép is, különösen az ujabb közkutatási törvény folytán, mely a felsőbb iskolák beiratási díját 56 rubelre emelt, mit igen sokan nem fizethetnek, a szegények díjmentessége kimondatott ugyan, azonban minden kerülésben csupán két egyéniségre terjesztik ki e kedvezményt.

— New-Yorkból sept. 19-rl írják, hogy Price tábornok Lexington mellett Missouriban vereséget szenvedett. A confederaltak veresége 4000, a szövetségi csapatoké 800 főre megy.

Ujabb. A „P. N.” írja, hogy mielőtt a m. kir. helytartótanács azon intézkedése, mely a lemondott pestmegyei tisztviselőket meghagyja, hogy a felső intézkedéseik állomásaikat foglalják el ismét s teljes kötelességeiket, Nyári Pál első alispán urhoz megérkezett volna, a megyeházban egy kis tanácskozás volt, melyben a zavar lehető elkerülése végett megállapították a szükséges intézkedéseket. Ezek szerint a levéltárnok tovább folytatja hivatalát, a megyéhez érkező iratokat felbontja s azokról jegyzőkönyvet vezet. A pénztárnok és a telekkönyvi személyzet is helyben marad ideiglen; a várnagy átveszi a megyéhez küldött foglyokat s a járáásokban a csendbiztosok tartják fenn ideiglen a rendet.

— Ugyanazon lap megjegyzi, hogy midőn gróf Károlyi főispán s Nyári Pál első alispán a helytartótanács elnökét a megyei tisztikar lemondásáról értesíték,

beszéd közben kisült, hogy a helytartótanácsnak a megyeház katonák általi megszállásáról előlegesen tudomása sem volt. Az elnök délután négy órakor küldött egy biztost Pestre, tudakozódni az értekezlet eredménye felől s attól tudta meg, hogy a megyeházat katonaság tartja megszállva.

— Pest megye házat a katonaság folyó hó 2-án éjféltől hagyta el.

— A birodalmi tanács alsóházának oct. 2-i ülésében Klauzinnak egy sajtótörvényjavaslat kidolgozása iránti sürgős indítványa az egész ház által elfogadott, miután az államminiszter is beleegyezett az indítványba s egyszersmind reményt nyújtott, hogy e tárgyban nem sokára a kormány is előterjesztést teend.

— A „Moniteur”-nek egy tudósítója azon ajánlatokról, melyeket Ausztria tett közelebből Poroszországnak, többek közt ezeket mondja: „Poroszország

mindezen kecségetésekre, mondhatni hízlegésekre kiterőleg felel. 1848 óta Poroszországnak külön szándékai vannak. Mióta Ausztria Magentánál és Solferinónál harcra képtelenné lön, Poroszország tervei Németországon előre haladtak. E hatalom eljárásából látszik az ut, melyet követni akar.”

Távíratok tudósítás a bécsi börzéről

October 4-én: Nemzeti köles 80.90. 5% Metalliques 67.35. Bankrészvény 756.—. Hiteles részvény 183.30. Váltó Londonra 137.05. Ezüst 136.—. Arany 6.55 1/2.

October 2-kán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 67.50. Erdélyi 64.75.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T E S E K.

HIVATALOS.

(315)
Sz. 7837.1861.

Hirdetmény.

Az országos pénzügyi igazgatóság october hava 1-ső napjáról szóló 19040/122. 1861 számú rendelete következtében ezenel közhírre tétetik, hogy a második árverés alkalmával is ki nem adhatott utvám állomások Thorda (1010 frt kiküldési árral) és Felvincz (2051 kiküldési árral) egy, két vagy három egymásután következő évekre leendő haszonbérbe adása végett a helybeli cs. kir. ker. pénzügyi igazgatóságnál folyó hó 15-ik napján délelőtt nyilvános árverés fog tartatni miről a vállalkozni kívánók azon hozzájárulással értesítettek, hogy személyes meg nem jelenhetése esetében a kiküldési árak 10%-val ellátott írásbeli ajánlataikat, a fenn említett nap reggeléig az érintett ker. pénzügyi igazgatósághoz benyújthatják.

A cs. kir. kerületi pénzügyi igazgatóságtól.
Kolozsavárt, October hava 2-kán 1861.

(2—2)

Tudósítás.

Miután némely hadi ruházatok és felszerelések, valamint ágy-vászonemek egészen kizsálapotban megkísértő biztosítása végett, az 1862-dik évre az illető vállalkozási ajánlatok beadására a meghívás minden vállalkozóhoz kihirdetés után már megküldött: a magas cs. k. hadügyi Miniszterium f. é. sept. 10-én 13 oszt. 3598 szám alatt kelt leiratával elhatározta, hogy most már a hadruházati bizottságnak az 1862 dik évben szükséges egyéb hadruházati és felszerelési anyagok és nemek is ekként biztosításának.

Az illető hirdetés a Siebenbürger Bote nevű hirlap értesítő mellék-lapjában f. é. sept. 27-én és october 2-án és 7-én egész tartalmában meg fog teltetni, és egyszersmint a szebeni, kolozsavári, braszai, szász-sebesi, medgyesi, szászvárosi, fehervári, besztzercei és maros-vásárhelyi tanácsokhoz azon megkérrelést tétetik át, hogy valamint a nevezetesbb készítőit az illyes anyagoknak és nemeknek, úgy szintén az illető testületeket és céheket is ezen hirdetésre, mely a nevezett tanácsoknál olvasható, figyelmeztessék.

A főhadí vezetés felhívottának érzi magát, az általános figyelmet ezen biztosítási tárgyalásra és annak illető hirdetésére ezenel igénybe venni.

A cs. k. főhadí vezetésétől.

(2—3)

(310) Naszódvidék közönsége f. é. sept. hó 12-én tartott bizottsági gyűlése folytán 300 f. o. é. fizetéssel ellátott három orvos-sebész állomásra pályázat nyíltatik. A folyamodni kívánók tehát felhívattak hogy kérelmeiket illető okmányokkal ellátva f. é. October hó 31. napjáig Naszód vidéke Tisztóságához Naszódra küldjék be.

(3—3)

NEM HIVATALOS.

(317) Ns Udvarhelyszékben a homoród-okládi határon egy kis birtok velejáró malom rész-illetékekkel; és nemes Miklósvár-székben, a köpeczi határon, néhány hold szántó és kaszáló, egy hét osztályú cserépek fedelű kettős pinczére épített csaknem újkőházzal, szükséges gazdasági épületekkel ellátott szép terjedelmű birtok a falu legkitűnőbb részén örök áron eladó.

Értekezhetni iránta Bölönben, ref. lelkész t. Sebestyén Károlylyal, kit errenézve testvér Sebestyén Áron m.-ujvári lelkész fölhatalmazott.

(1—1)

(302) Eladó házak, telkek, gyümölcsös kert, szőlő és kaszáló. Kolozsavárt a kőmgyarutczában a 34 és 224-ik számú házak, telkek, kertjeikkel, a külszén-utczában a 83 ik számú major ház, és válogatott oltványokkal ellátott gyümölcsös kert, természettel együtt; a Kőmálban dr. Csiki Sámuel és Tauffer Ferencz urak szőlőjök közt lévő 3 fertály jó szőlő termésivel, és a Csere alatt Szász András mellett lévő parlag kaszáló, folyó évi October holnap 2-ik 3-ik és 4-ik napján árverés után el fogna adatni (addig is szabad kézből meg szerezhetők); a venni kívánók a feltételeket ügyvéd Tamási Antal urnál mint megbízottól megérthetik; előlegesen kul tordautczai 35-ik számú házával, az árverés napjain a kőmgyarutczai 34 számú házával, hol a bánatpénzek is elfogadtatnak.

(2—2)

(304) Ezennel van szerencsém a t. közönséggel tudatni, hogy Kolozsavárt **CSAPÓ SÁNDOR** urnál saját gyártmányu **moderateur lámpáimból**

nagy raktárt állítottam fel. A lámpák éppen most indítottak el Bécsből, és kevés nap múlva Kolozsavára megérkezendnek; azért szabadságot veszek magamnak a t. közönséget fölkeréni, hogy ebbeli szükségletét másfelől ne méltóztassék addig fedezni, mivel a raktárban ezen jó hírben álló lámpák éppen a **gyári árban** lesznek kaphatók.

DITTMÁR R.

szabad. lámpagyár tulajdonos.

(6—6)

Haszonbéri hirdetés.

Nemes Kolosmegyében, Kolozsavához két óra járásnyra egy 520 holdból álló és szükséges épületekkel ellátva tagosított birtok, haszonbérbe adó. Értekezhetni iránta Vég Mihály Kolozsavárt, nagypiac 166-dik számú házával.

(4—5)

Nevelői ajánlkozás.

Egy, jelenleg Nagy Bánján lakó magán tanár valamely úri házhoz nevelőt ajánlkozik. A tudakozások bérmentes levélben L. J. czim alatt ugyanoda intézendők.

(2—4)

(313)

T. cz. megbízóimnak jelenteni kívánom: hogy közelebből a honi törvényekből is kiállván az ügyvédi szigorlatot, ennek alapján a méltóságos törvényes Királyi Táblától honi törvényeink szerint megkívántó ügyvédi oklevelet (Stallum agendi) nyertem, és abban az ügyvédség felállítására feljogosítottam.

Kolozsavárt, September 30-án 1861.

Groisz Ferdinánd hites ügyvéd.

(2—3)

(308)

Pályázat nevelőnői állomásra.

A marosvásárhelyi helvét hitű egyháznak jövő 1862-dik év január hava 2-án megnyitandó „felső két osztályú Leányiskolája” mellett a nevelőnői állomás betöltendő levén, minden nő, kik e felső leányiskola vezetését elnyerni óhajják pályázatra felhívattak.

A nevelőnői kötelessége leendő:

A.) A felső leányiskola mindkét osztályának összes működését naponként délelőtt 4 és délután 3 óráig kivéve az ünnep és vásáros napokat, saját felelősége alatt. vezetni. Az oktatásban segédkezik egy férfi tanító kinek közreműködésével a következő tárgyak eltanítandók:

1-ör: Az I-ső osztályban a) magyarnyelvtan, (inkább gyakorlatilag helyesírás, olvasás, fogalmazás); b) természettan, c) általános földrajz d) világ és hazai történet e) számtan f) szép írás. A II-dik osztályban, mely egy év múlva az I-ső osztályt végzettek közül alakuland. Számtan, helyesírás, fogalmazás, magyarnyelvtan és ezzel kapcsolatban földrajz.

B.) Kötelessége oktatni mind két osztályukat a női legszükségesebb munkákban u. m. varrás, hímzés, kötés, horgolás st. főként a II-dik osztály belieket, megismertetni a háztartás gazdaságosság egész körére vonatkozó teendőikkel, s előkészíteni őket általán női szép hivatásukra. A vallás és énektanítás egyháznak egyik lelkesítő és énekeztetője feladata leendő.

A nevelőnői évi fizetése leendő:

1) Szabadszállás, 2) 600 hatszáz o. ért. forint készpénz, 3) harmincz erdélyi kis (16 kupás) véka tiszta és husz véka elegybúza, 4) tűzfára 50 ötven forint o. é. miből a tanszoba is futendő.

A segédtanító fizetése 300 ft. o. ért.

A nevelőnői és tanító fizetéseiket közvetlenül az Egyház pénztárából veszik és a növendékektől semmi díjt nem követelhetnek.

A pályázni kívánók csak protestáns vallásuak lehetnek, kik között előnnyel bírandnak mások felett a férjesnők, kiknek férjeik a fenn elősorolt tárgyak tanítására képesek.

Jelentkezési határidő folyó évi november 15-éig a meddig a pályázó nők kellő okirataikkal különösen gyakorlati képességeiket és sikeres működéseiket tanúsító bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaikat egyházi gondnok Petri Ádám urhoz beküldeni kéretnek.

Kelt Maros-Vásárhelyen, sept. 22-én 1861.

a helvét hitű egyházmegye nevében
Szathmári József s. k.
jegyző.

(157) | 5/10 (7—12)

Cs. kir.
szabadalmazott
és
első amerikai
szabadalmat nyert

átalán
kedvelt

ANATHERIN-SZÁJVIZE

bécsi fogorvos POPP J. G. urnak. Ára 1 ft. 40 kr. o. é.

Ezen tíz év óta használatban lévő szájjvíz a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a legjobb óvszereknek bizonyult be, magas és főfőurások által toillette-eszközül használtatik, névszerint pedig a legkitűnőbb orvosi egyéniségek által számos bizonyítványokkal helyeseltetvén, minden további dicséretes fölösleges. Található Bécs minden gyógyszerüzaraiban ugyanazon áron.

FOG-ÓLOM,
melylyel az ember sajátkezűleg dughatja be odvas fogát. Ára 2 ft. 10 kr.
Cs. kir. legm. kiválts.

ANATHERIN-FOGPÁSZTA. Ára 1 firt 22 kr.

NÖVÉNY-FOGPOR

Ára 36 kr a. é.

Bizományosok:

Kolozsavárt: Wolff J. és Kudy J. gyógyszer. Tordán: Wolff G. gyógyszer. Szebenben: Zóhrer és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Fabick János fia és G. János fia. Károly-Fehervárt: Sander gyógyszer., Rusz, Wagner könyvtáros. Segesvárt: Misselbacher J. M. Besztzerce: Dietrich és Fleischer. Dézsen: Kremer S. Déván: Büchler A. Nagy-Váradon: Jankó J. Huzzela. Fogarason: Nehrer. M.-Vásárhelyen: Büchler D. és Fogarasi. Balásfalván: Kovrig T. Szászváros: Leonhardt J., és Wotsch gyógyszerész urak. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Ifj. Ábrahám Gábor. Debreczenben: Bezler gyógyszer., Saltzman, és Czanak J. urak.

(305)

Haszonbérbe kerestetik

Kolozsavár közelében egy 150 vagy 200 holdnyi földbirtok. Értekezhetni Kovács J. J. ur kereskedésében.

(309)

Alólírt, volt gyalui vendéglős, tisztelettel tudatja a városi és vidéki közönséggel, hogy folyó évi october 5-kén kezdve itten Kolozsavárt a temető-kaputól balra fekvő „Szarvas” czimű vendéglőt bírván haszonbérbe, étel, ital, szoba, széna, zab a legutányosabb áron fog kiszolgáltatni. — Kolozsavárt, september 28-án, 1861.

Drágos Lázár, vendéglős.